

# Legalisering av cannabis

Publicerad 20.12.2005. Uppdaterad 1.9.2009

År 1961 godkändes FN:s allmänna narkotikakonvention (Single Convention on Narcotic Drugs), där cannabis klassificerades som farlig drog utan en mer omfattande medicinsk användning. Undertecknarländerna, inklusive Finland, uppmanades att stifta så strikta lagar som möjligt för att begränsa användningen av cannabis. Konventionen ger dock möjlighet att använda egen prövningsrätt i nationell lagstiftning. Under årens lopp har vissa länder tagit en toleranter linje och lindrat sin rättspraxis gällande cannabisbrott.

Ett bra exempel är Nederländernas "coffee-shop"-system, där innehav och bruk av cannabis i små mängder är tillåtet (dekriminaliserat). År 2004 flyttades cannabis i England till en lägre (dvs. lindrigare) narkotikaklass. På grund av ökat bruk av preparat som innehåller THC ("skunk") och i ljuset av forskningsdata om att långvarig användning av cannabis kan höja risken för schizofreni, återgick man till den gamla klassificeringen fyra år senare.

I den finska lagstiftningen (narkotikalagen 1289/93) tillämpas allmänna narkotikakonventionen och andra internationella avtal, men det ser ut som att även vår rättspraxis har blivit liberalare under de senaste åren. Till exempel enligt tidningarna (Helsingin Sanomat 8.8.2009) varierar polisens praxis för böter stort på olika håll i landet, men i allmänhet har man tagit hand om cannabisbrott genom att ge en anmärkning i stället för böter. Trots olika nationella tillämpningar förbinder FN:s allmänna narkotikakonvention länderna som undertecknat åtminstone i princip och det är inte realistiskt att enskilda länder skulle säga upp avtalet. Dessutom har FN:s officiella ställningstaganden under de senaste åren betonat att en förändrad linje i fråga om cannabis kan förvärra situationen också i fråga om andra droger som i dag ses vara farligare än cannabis.

I ljuset av nuvarande kunskaper är den ursprungliga klassificeringen som farligt medel i FN:s allmänna narkotikakonvention tämligen överdriven både objektivt sett och jämfört med andra droger. I samma konvention har till exempel kokain inte klassificerats som mycket farligt medel. I den allmänna diskussionen görs ofta en jämförelse mellan cannabis och alkohol och det betonas att cannabis har mindre hälsorisker jämfört med alkohol.

Även en ansedd engelsk expertgrupp har kommit fram till samma resultat. Gruppen har bedömt olika drogers hälsorisker för en individ, beroendepotential samt de skador som de orsakar för samhället. Detta arbete ledde till en "alternativ" klassificering av droger (Nutt m.fl. Lancet 2007; 369(9566):1047–53). Enligt klassificeringen finns cannabis på plats 11 efter alkohol (plats 5) och tobak (plats 9). Etta på listan är heroin och tvåa är kokain. En objektiv bedömning av skadorna och riskerna är alltså delvis i strid med det faktum att en drog är klassificerad som olaglig drog och en annan (såsom alkohol) som lagligt njutningsmedel. Å ena sidan ska man beakta att alkoholen traditionellt har en väldigt stark ställning i den västerländska kulturen. Man har försökt förbjuda alkoholen i USA och Finland, men man har avstått från dessa projekt.

Flera cannabisaktivister hävdar cannabis medicinska effekter på olika symptom (till exempel spasticitet, smärta, högt ögontryck) och i enskilda fall har man beviljat specialtillstånd för användning av medicinsk cannabis i Finland. Å andra sidan finns det redan grundligt undersökta, effektiva läkemedel för alla dessa symptom. Av denna anledning ser det ut som att den väldigt begränsade medicinska nyttan av cannabis inte stödjer legaliseringen, som skulle möjliggöra "självvård" av individer i verkliga eller inbillade tillstånd.

Förhållandet till cannabis kommer också i fortsättningen att vara motstridigt i vårt samhälle och en lösning som skulle tillfredsställa alla parter är inte inom synhåll. I samband med diskussionen bör man särskilt fundera på om vi utöver den tydligt skadliga alkoholen och tobaken vill underlätta tillgången till ett tredje medel som påverkar det centrala nervsystemet. Frågan är särskilt viktig också med tanke på den försämrande effekten på körförmågan. Även om flera användare anser att cannabis är ett harmlöst njutningsmedel för dem, drabbas en del av dem som använt medlet långvarigt av hälsoskador som den offentliga hälsovården måste svara för. Det är viktigt att de missbrukare som behöver vård får vård och att rädslan för straff inte hindrar dem att söka sig till vård.

MD Ulrich Tacke

Docent i farmakologi

Kuopio universitet

## Källor ►

Ballotta D, Bergeron H, Hughes B. A cannabis reader: global issues and local experiences. Kirjassa: A cannabis reader: global issues and local experiences. EMCDDA monographs 8, 2008.

Lardot R. Huumeiden käyttörikoksesta harvoin sakkoja. Helsingin Sanomat 8.8.2009.

Nutt D, King LA, Saulsbury W, Blakemore C. Development of a rational scale to assess the harm of drugs of potential misuse. Lancet 2007 Mar 24;369 (9566):1047–53.

## Läs mer ►

Larmela T, Peltoniemi, T.: Kahta mieltä kannabiksesta. Prevet, A-klinikkasäätiön raporttisarja no 25, 1998.

link

Källa till webbadress: <https://paihdelinkki.fi/sv/databank/informationssnuttar/missbruk-i-samhallet/legalisering-av-cannabis>